

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 12793/2023
31.05.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиле-противтужене АА из ..., чији је пуномоћник Андреа Вилагош Маријић, адвокат из ..., против туженог-противтужиоца ББ из ..., чији је пуномоћник Кристијан Јожеф, адвокат из ..., ради измене одлуке о вршењу родитељског права, издржавању и одржавању личних односа и делимичном лишењу родитељског права, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 528/22 од 27.12.2022. године, у седници већа одржаној 31.05.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 528/22 од 27.12.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Суботици, Судска јединица у Бачкој Тополи П2 15/22 од 08.09.2022. године, ставом првим изреке, заједничка малолетна деца парничних странака –ВВ, ГГ и ДД поверена су мајци на самостално вршење родитељског права, које ће право вршити на адреси боравишта у ..., која адреса се има сматрати адресом деце. Ставом другим изреке, одређено је да се виђање туженог са малолетном децом одвија сваког другог викенда у месецу, половина свих школских распуста, други дан верских и државних празника, у домаћинству оца, док ће рођендане деца проводити наизменично, једне године код оца, једне године код мајке, уз редовну комуникацију путем телефона и друштвених мрежа у време када деца са мајком бораве у Немачкој. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да на име свог дела доприноса за издржавање малолетне деце плаћа месечни новчани износ од по 8.000,00 динара, сваког месеца до 25ог у месецу, почев од 28.02.2022. године док постоје законски услови за то или док се пресуда не измени, путем поштанске уплатнице на име мајке – законске заступнице малолетне деце, а заостале рате у једном износу, у случају доцње са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиле за делимично лишење родитељског права туженог у погледу права и дужности из садржине родитељског права који се односе на одлучивање о промени пребивалишта деце. Ставом петим изреке, одбијен је противтужбени захтев туженог

којим је тражио да се измене правноснажне пресуде Основног суда у Суботици, Судска јединица у Бачкој Тополи П2 57/13-4 од 27.02.2013. године и П2 402/2017-6 од 21.07.2017. године, у делу који се односи на вршење родитељског права у односу на малолетну децу, тако да се иста повере њему на самостално вршење родитељског права и да се мајка деце обавезе на плаћање доприноса за њихово издржавање од дана подношења противтужбе док за то постоје законски услови. Ставом шестим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 528/22 од 27.12.2022. године, ставом првим изреке, одбијене су жалбе парничних странака и првостепена пресуда потврђена у побијаном делу одлуке о висини доприноса туженог издржавању малолетне деце, делу којим је одбијен тужбени захтев за делимично лишење родитељског права туженог и одлуке о трошковима поступка. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, из чије садржине произлази да исту побија у делу одлуке о висини доприноса за издржавање малолетне деце, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11...10/23), Врховни суд је оценио да је ревизија туженог неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, пресудом Основног суда у Суботици, Судска јединица у Бачкој Тополи П2 57/13-4, правноснажном дана 27.02.2013. године, малолетна деца ГГ и ДД поверени су на самостално вршење родитељског права мајци АА, овде тужилци, а тужени је као отац обавезан да на име свог доприноса за издржавање деце плаћа по 3.000,00 динара месечно почев од 18.01.2013. године и уређен је начин виђања између оца и деце. Пресудом Основног суда у Суботици, Судска јединица у Бачкој Тополи П2 402/2017-6, правноснажном од 21.07.2017. године, малолетна ВВ поверена је на самостално вршење родитељског права мајци, док је тужени као отац обавезан да на име свог доприноса за издржавање детета плаћа износ од 3.200,00 динара месечно и одређено да ће се виђање оца и детета одвијати по договору парничних странака. Обе пресуде реализују се у складу са договором парничних странака. Мајка дозвољава деци да одлазе код оца и ван термина утврђених судским одлукама. Отац редовно измирује своје обавезе по основу издржавања деце и нема међусобних проблема у комуникацији између парничних странака. Тужилка је рођена 1991. године, незапослена је, обавља привремене и повремене послове као кућна помоћница, за који посао је плаћена 300,00 динара по сату, те дневно може да заради 1.500,00 динара, а те послове обавља 3 до 4 дана недељно. Тужилка се 2019. године удала за ББ, који живи и ради у Немачкој. Тужилка заједно са својом малолетном децом повремено одлази код супруга у Немачку и тамо проводи по неколико недеља у кампингу. Супруг тужилке намерава да тужилци по доласку у Немачку обезбеди радно место и да се са тужилком и њеном децом пресели у трособан стан. Деца радо проводе време у Немачкој, почела су да уче немачки језик, а за то време остварују контакт са оцем путем телефона и друштвених мрежа. Тужилка у

Немачкој има мајку и брата, код којих деца проводе један део одмора. Док је тужилца у Србији, сваког месеца супруг јој из Немачке шаље 500 до 700 евра, а када је то потребно финансијски јој помажу мајка и брат. Месечни трошкови тужилца за комуналије износе 8.000,00 динара, за огрев на годишњем нивоу 80.000,00 динара, а за исхрану деце тужилца потроши месечно 45.000,00 динара. Гардероба месечно у просеку кошта 9.000,00 динара. Постоје додатни издаци за екскурзију, логоровање, ваннаставне активности и музичку школу. У просеку укупни трошкови исхране, огрева, комуналија, гардеробе и обуће за децу месечно износе 65.000,00 динара. Малолетна ДД похађа шести разред основне школе, малолетни ГГ четврти разред, а малолетна ВВ трећи разред основне школе. Малолетна деца су изградила добар однос са очухом, прихватају га и воле. Тужени је рођен 1987. године, запослен је и месечно остварује зараду у висини од 38.000,00 динара, живи у породичном домаћинству са мајком, у кући која је хигијенски уредна, опремљена и задовољава основне потребе породице. Тужени није биолошки отац малолетне ВВ, али је прихватио као своје дете и његово име је уписано као име оца у матичну књигу рођених. Његов контакт са децом је редован, деца се радо виђају са њим, а такође његов контакт са бившом ванбрачном супругом је коректан. Тужени се противи промени пребивалишта деце и њиховом одласку у Немачку, где ће наставити школовање, јер сматра да деца не знају језик и да неће постизати добар успех у школи. Према мишљењу Центра за социјални рад оба родитеља једнако брину о деци. Деца лепо напредују у учењу, чиста су и збринута и на њима нема знакова занемаривања. Оба родитеља имају јасне представе о васпитању деце, примењују демократски васпитни метод, који је усмерен на разумевање и толеранцију, те децу мотивишу на образовање, као и да слободно време проводе конструктивно у заједничким активностима. Деца желе да наставе да живе са мајком у иностранству, а да са оцем редовно одржавају личне односе. У смислу родитељских компетенција нема препрека да деца и даље буду поверена мајци на самостално вршење родитељског права и да наставе да живе са њом у иностранству.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање, нижестепени судови су применом члана 164. Породичног закона, закључили да су се околности на основу којих је донета претходна одлука промениле, те је тужени обавезан да на име дела доприноса за издржавање малолетне деце плаћа месечни износ од по 8.000,00 динара, односно укупно 24.000,00 месечно, почев од 28.02.2022. године док за то постоје законски услови или се пресуда не измени. Приликом доношења одлуке, нижестепени судови су имали у виду чињеницу да тужени нема трошкова становања у кући у којој живи са мајком, нити има законску обавезу издржавања других лица, да је радно способан и здрав, те је у могућности да се додатно радно ангажује у смислу остваривања већег износа зараде, као и то да егзистенција туженог неће бити угрожена. Како тужилца није доказала несавесност туженог у погледу одлучивања о промени пребивалишта деце, то нису испуњени услови за делимично лишење родитељског права туженог у смислу члана 82. Породичног закона, због чега је тужбени захтев тужилца у том делу одбијен.

По оцени Врховног суда, правилно је становиште нижестепених судова да су се у конкретном случају промениле околности на основу којих је донета претходна одлука о издржавању, те стекли услови за њену измену, односно да су испуњени услови из члана 164. Породичног закона, за повећање висине обавезе издржавања од стране туженог, за коју одлуку су дати довољни разлози које, као правилне и на закону засноване, прихвата и овај суд.

Породични закон ("Службени гласник РС", бр. 18/2005...6/15) је установио критеријуме којима суд треба да се руководи у поступку одређивања издржавања (члан 160). У том смислу издржавање се одређује према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања (став 1), при чему се води рачуна о минималној суми издржавања, коју суму као надокнаду за храњенике односно за лица на породичном смештају, периодично утврђује министарство надлежно за породичну заштиту, у складу са законом (став 4). Потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода, те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 2), док могућности дужника издржавања зависи од његових прихода, могућности за запослење и стицања зараде, његове имовине, његових личних потреба, обавезе да издржава друга лица, те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 3).

Одредбом члана 164. Породичног закона прописано је да се висина издржавања може смањити или повећати ако се промене околности на основу којих је донета претходна одлука.

Одлучујући о висини доприноса туженог за издржавање мал. деце, по налажењу Врховног суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право када су закључили да је тужени у обавези и могућности да доприноси њиховом издржавању са месечним износом од по 8.000,00 динара од 28.02.2022. године па убудуће, док за то постоје законски услови. Наиме, приликом утврђивања месечних потреба, нижестепени судови су имали у виду да су се околности на страни мал. деце промениле и да су релевантне за измену раније одлуке о издржавању, повишењем са 3.000,00 динара односно 3.200,00 динара на по 8.000,00 динара месечно. Сва деца сада иду у основну школу, што изискује трошкове веће него у време доношења претходне одлуке, па су у складу са њиховим узрастом, развојним и општим потребама, правилно утврдили укупан износ потребан за издржавање водећи рачуна о минималној суми издржавања.

Код утврђеног да је тужени здрав и радно способан, да нема обавезу издржавања других лица, да живи у породичној кући са мајком са којом дели трошкове живота, те да је као родитељ дужан да ангажује све своје могућности у складу са законом како би уредно извршавао своју законску обавезу издржавања, то су правилно нижестепени судови закључили да исплатом износа на који је обавезан неће бити угрожена његова егзистенција. Приликом утврђивања висине доприноса туженог за издржавање мал. деце узете су у обзир све битне чињенице од значаја за измену одлуке о издржавању и њеној висини, а све у складу са чланом 160. и 164. Породичног закона, нарочито чињенице о потребама мал. деце, здравственом стању, личним потребама и имовинским приликама туженог, као и имовинским приликама законског заступника мал. деце.

При доношењу одлуке нижестепени судови су се руководили најбољим интересом деце, сагласно одредбама члана 6. и 266. Породичног закона и тиме да износ којим тужени треба да доприноси издржавању мал. деце буде довољан за намирење њихових егзистенцијалних, здравствених, образовних и социјалних потреба, те да је преостали износ до потребног износа за издржавање мал. деце дужна да обезбеди мајка, јер је обавеза родитеља да издржава своје малолетно дете, заједничка обавеза оба родитеља, независно од тога коме је поверено вршење родитељског права. Због наведеног, неосновани су ревизијски наводи туженог да је одлуком нижестепених

судова о висини доприноса туженог на име издржавања мал.деце угрожена његова егзистенција и да приликом одређивања висине суд није водио рачуна о његовим примањима и личним потребама.

Овај суд је приликом доношења одлуке имао у виду и остале наводе ревизије, али је оценио да су неосновани, јер суштински представљају понављање навода који су истицани у жалби против првостепене пресуде, а ове наводе је другостепени суд правилно оценио као неосноване и за ту оцену дао јасне и довољне разлоге, које у свему прихвата и овај суд.

Из напред изнетих разлога, применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**